

'Coppi & Bartali' in het Grand Theatre

Een held die eindigde als knecht

Paul Feld volgt als freelance sportjournalist al twintig jaar de Giro. Tegelijk is hij artistiek leider van de Utrechtse theatergroep *Growing up in Public*. Niet meer dan logisch dat hij over de wielerklassieker een toneelstuk schreef. Uiteraard kon hij niet om de legendarische strijd tussen Fausto Coppi en Gino Bartali heen. Aanstaande dinsdag beleeft het zijn première in het Grand Theatre in Groningen.

Door Mannus van der Laan

Hij oogt bescheiden, maar kan een trotse glimlach niet onderdrukken als hij het boek *De droom van de Giro* op tafel legt. Het is net gedrukt, vertelt Paul Feld, zodat het in de winkel ligt als de wielerklassieker op 9 mei in Groningen van start gaat. Hij heeft het geschreven met Ludo van Klooster. Het bevat een neerslag van twintig jaar ervaring als sportjournalist in de Giro. 'Geen etappekoers is spannender, nergens zijn de sportieve drama's groter. De bergen zijn er steiler, de televisiehelikopters vlieger er lager en de rondemissen zijn er mooier', zo lezen we op de achterflap.

Dit jaar zal Feld geen verslag maken van de Giro, zoals hij in het verleden ontelbare keren heeft gedaan voor *NRC Handelsblad*, *de Volkskrant*, *Nieuwsblad van het Noorden*, *Het Parool*, *Sport International* en ander bladen. Hij heeft het als regisseur te druk met zijn theaterstuk *Coppi & Bartali*, een wielerklassieker. Vanaf volgende week dinsdag wordt het negen keer in het Grand Theatre in Groningen opgevoerd. Daarna is het te zien op zomerfestivals in het land.

Sportjournalist en theater-

maker, twee beroepen die je zelden in één persoon verenigd ziet. Feld haalt er zijn schouders over op. Sport is altijd zijn hobby geweest. Met het schrijven van artikelen over sport heeft hij zijn studie op de theaterschool bekostigd. Zo is het begonnen. Maar zijn hoofdberoep is theatermaker. In die hoedanigheid pakt hij wel regelmatig een sportonderwerp bij de horens. Vorig jaar maakte hij *Hengst*, over de boksrivalen Henry Cooper en Mohammed Ali, in 1997 *De kampioenenweek*, dat ging over doping, maar hij heeft ook al drie versies over Coppi en Bartali gensceneerd.

"Sport is een gebied in het maatschappelijk leven dat zowel de deelnemers als het publiek tot grote emoties kan verleiden", zegt Feld. "Dat heeft het gemeen met theater. Een sport als wielrennen bestaat ook bij de gratie van verhalen. Als metafoor voor zaken die in de maatschappij spelen is het heel waardevol.

■ VOORSTELLING/BOEK

Coppi & Bartali, een wielerklassieker wordt di 30 apr., wo 1 mei (19.00 en 21.00 uur), do 2 mei (18.00 uur) en ma 6 t/m vr 10 mei (19.00 en 21.00 uur) opgevoerd in het Grand Theatre, Groningen. Het boek *'De droom van de Giro'* van Paul Feld & Ludo van Kloos-

ter verscheen bij Uitgeverij L.J. Veen, 192 blz. € 15,85

■ FAUSTO COPPI EN GINO BARTALI

Fausto Coppi wordt door velen gezien als de grootste wielrenner aller tijden. Hij won in de jaren veertig en vijftig vijf keer de Giro, even vaak als Eddy Merckx. De grote concurrent van Coppi was Gino Bartali, die drie keer de Giro won. Dat Coppi uitgroeide tot een wielheld had hij ook te danken aan zijn dramatische leven. Hij had een ongelukkig huwelijk, hield er een mysterieuze minnares op na en kreeg het aan de stok met de Paus. De mythe werd vergroot doordat hij al op 40-jarige leeftijd stierf. De precieze doodsoorzaak is tot op de dag van vandaag nooit vastgesteld, maar er doen geruchten de ronde dat hij slachtoffer is geworden van een maffiose afrekening.

Dat stuk over doping weer spiegelt bijvoorbeeld een samenleving waarin niemand zonder medicamenten kan."

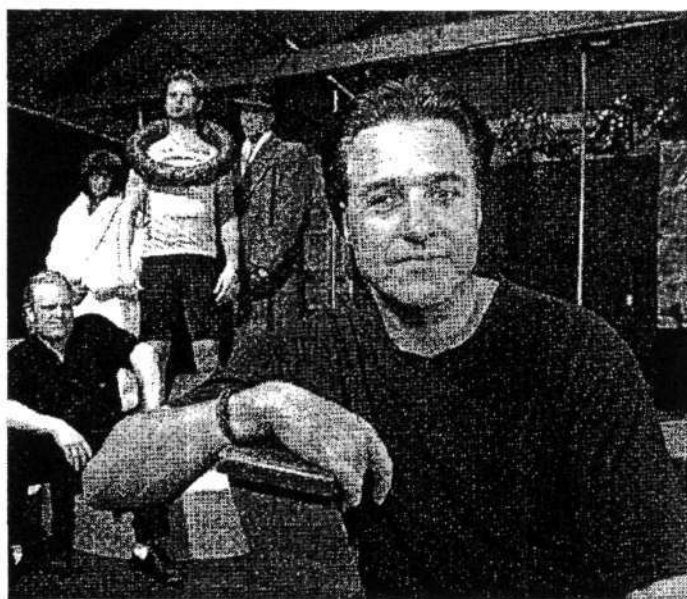
Ook de strijd tussen Coppi en Bartali gaat over meer dan wielrennen. Je moet deze plaatsen tegen de achtergrond van de verloren Tweede Wereldoorlog en de fundamentalistische katholieke moraal die Italië destijds in de greep hield, vertelt Feld. "Coppi ging geen conflicten uit de weg. Vandaar dat rond zijn dood een geur hangt van maffiose afrekening. Dat hij met zijn vrouw sliep tijdens de Giro druiste ook tegen alle codes in. Hij fietste door alle wetten van het wielrennen heen."

Feld is vooral geïnteresseerd in de botsing van krachten. "Coppi had als groot wielrenner de status van een held, maar hij was ook een gewone

jongen. Maar gaandeweg kreeg hij een grote smoel, vertoonde hij arrogant gedrag tegenover de machten om hem heen, zodat deze zich tegen hem keerden. Hij is uiteindelijk in het zadel gestorven. Zijn achilleshiel in mijn voorstelling is dat hij te lang met wielrennen is doorgegaan. Dat moest hij om het geld blijven doen. Maar als je niet meer kunt winnen, dan moet je je intomen. Hij is ooit begonnen als knecht van Bartali, het tragische is dat hij ook is geëindigd als ploeglid onder Bartali."

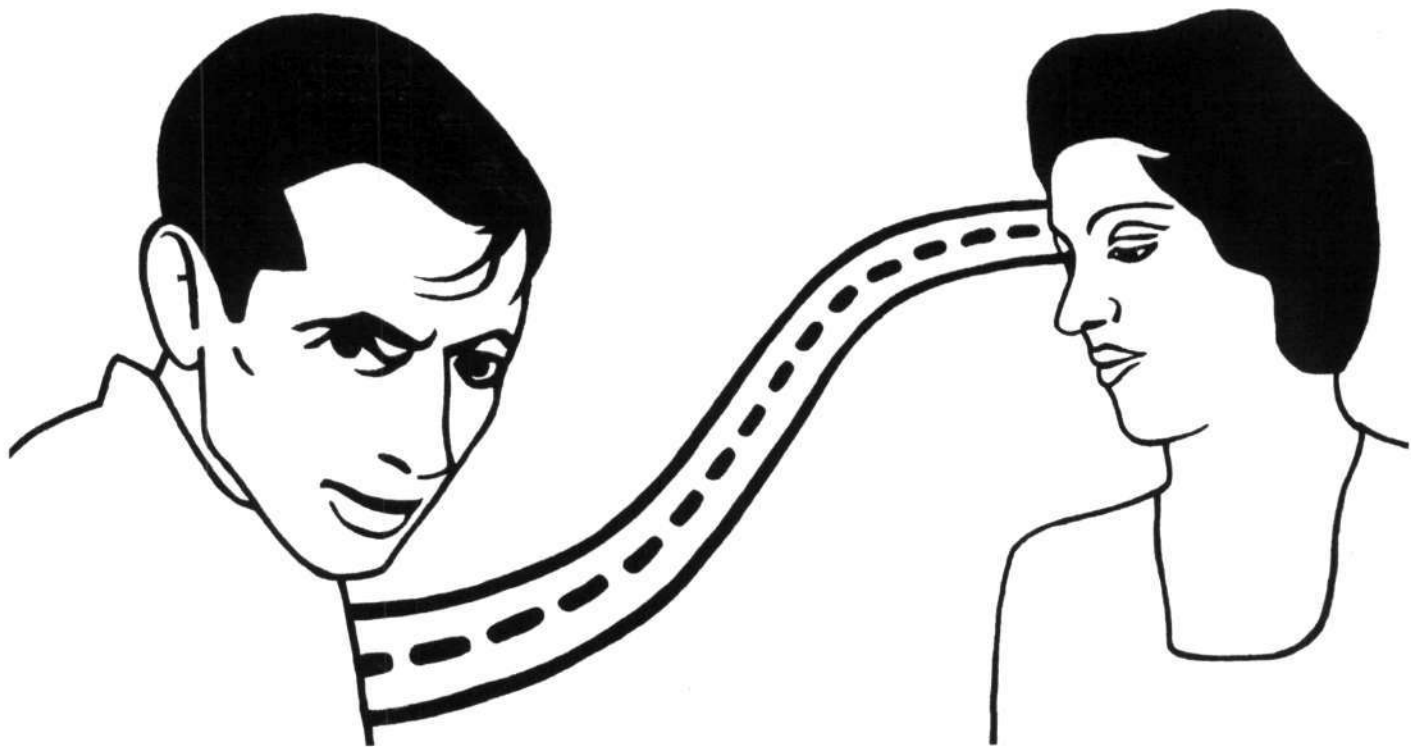
Het leven van Coppi laat zich lezen als een Griekse tragedie. In de voorstelling, die slechts 65 minuten duurt, krijgt het publiek volgens Feld 'in razend tempo' het leven van Coppi te zien. Hij wordt geïntroduceerd door God en de duivel, in de gedaante van twee oude vrouwtjes die eruit zien als heksen. "God en de duivel staan voor de strijd waar ook de wielersrijd voor staat. Als metafoor voor het leven. Zonder strijd geen mensheid."

Paul Feld.

Foto: Oscar Flos

Profiel Fausto Coppi

Illustratie Wouter van Riessen

Snorrende wielen, zondige liefde

Alwéér twee theatervoorstellingen over de wielrenner Fausto Coppi. Waarom spreekt de Italiaan zo tot de verbeelding? Hij was een groot coureur, en een man van de wereld. Met een klassieke antagonist, en aan zijn voeten een dame in het wit. Onbevreesd voor God en gebod. Door **Bart Jungmann**

Bewonderd gedurende zijn leven, verafgoot na zijn dood en vandaag is Fausto Coppi te vinden in een Utrechtse loods, de repetitieruimte van Growing Up in Public. Op zijn schouders is voorzichtig een knielange regenjas neergedaald. In de hoek staat een racefiets. Aan de kapstok hangt een roze trui, nee, de roze trui.

Voor de derde keer brengt theatergroep Growing Up in Public leven en lijden van de *campionissimo* op de planken. De start van de Ronde van Italië over ruim twee weken in Groningen is de vanzelfsprekende aanleiding. Vijf keer eindigde Fausto Coppi de Giro d'Italia in de roze trui, twee keer won hij de Tour de France en drie keer werd Coppi wereldkampioen. De première is op Koningsdag.

Drie dagen eerder begint Theater te Water, ook in Groningen, met een heruitvoering van *Zadelpijn*. Ook daarin zal Fausto Coppi ('Mysterieus als de Mona Lisa, snel als een bliksem-schicht') tot de verbeelding spreken.

Wat is het toch met die Coppi? Begin dit jaar zong het Nederlands Zangtheater al zijn lof in de *Coppi Cantate*. Er is een Kinderboekenweekgeschenk aan hem gewijd (*Fausto Koppie*), volwassenen komen zijn naam bij herhaling tegen in proza en poëzie, en het is nog geen tien jaar geleden dat de laatste klanken van de opera *Fausto* wegstiepen.

Hoe *campionissimo* moet de Italiaanse wielrenner Fausto Coppi wel niet zijn geweest dat hij tot op heden zo'n inspiratiebron is? Het antwoord op die vraag is het mooiste geformuleerd door Jan de Vries, ooit wielerslaggever van de *Volkskrant*. 'Respectabele burgeressen van Aosta kusten gisteravond het playset van Strada Nazionale, waarop de *campionissimo* met snorrende wielen zijn triomfantelijke solorit voltooid had.' Dat was in 1949 toen de kampioenen op zijn hoogtepunt was.

Paul Feld, regisseur en toneelauter bij Growing Up in Public, zegt in antwoord op die

vraag: 'Omdat hij de grootste wielrenner aller tijden is geweest.' Harry de Wit, componist van *Fausto*. 'Omdat zijn leven één groot drama is geweest.' De Groningse historicus Romke Visser: 'Omdat hij behoort tot de iconen van het moderne Italië.' En Maaike Meijer, verbonden aan de vakgroep Italiaans van de Groningse universiteit. 'Begin in Italië over Coppi, dan kun je er gerust een glaasje wijn bij bestellen.'

De vraag of Fausto Coppi feitelijk de allergrootste wielrenner is geweest, wil Paul Feld best ter discussie stellen, maar Coppi is zonder twijfel de interessantste renner van zijn tijd geweest. 'Hij was een nonconformist, een man die de strijd aan ging met de grootste krachten. Hij durfde de Paus te trotseren en hij durfde de strenge moraal van die tijd aan zijn laars te lappen. Denk alleen maar aan zijn buitenechtelijke verhouding met *La Dama Bianca*, Giulia Locatelli.'

De liefde tussen Fausto en Giulia behoort tot de grote tragische romances van de twintigste eeuw. Bij hun eerste ontmoeting, op 8 november 1947, waren ze allebei nog keurig getrouwd.

Hoe *campionissimo* moet de Italiaanse wielrenner Fausto Coppi wel niet zijn geweest dat hij tot op heden zo'n inspiratiebron is?

Giulia was de echtgenote van Enrico Locatelli, een arts die al zijn vrije tijd aan wielrennen, in het bijzonder Fausto Coppi, besteedde.

Giulia gaf niets om wielrennen, maar wel om Fausto en dat was al snel wederzijds. Na de wielersport wachtte ze hem op, voor de herkenbaarheid in het wit gekleed. Martin Ros omschrijft haar in zijn Coppi-biografieën als 'de ster uit een realistisch-existentiële film van Vittorio de Sica'. De verhouding met Fausto Coppi bood een mogelijkheid om uit haar benauwde wereld te ontsnappen.

Wielrennen was, zeker toen nog, een rauwe plattelandsport, maar Coppi was een man van de wereld. Ging gekleed in dure kostuums en bezocht nachtclubs. Fausto en Giulia leefden tot op het laatste in zonde, dat wil zeggen: tot zijn dood in 1960. Coppi overleed al op 40-jarige leeftijd, officieel aan de gevolgen van malaria na een tournee met andere wielersporters door Afrika. Maar die diagnose wordt sinds een paar maanden betwist. Volgens een Italiaanse arts zou Coppi in Afrika zijn vergiftigd.

Om de wielersport te accentueren, spiegelt Paul Feld de loopbaan van Coppi aan die van Gino Bartali, de twee grote tegenstrevers uit de Italiaanse wielersport. Zijn derde theaterversie van het leven van Fausto Coppi heet dan ook *Coppi & Bartali*.

Hun tweestrijd staat het fraaist beschreven in *De Ronde van Italië*, een literair verslag van Dino Buzzati over de beroemde editie van 1949, en een inspiratiebron voor velen. Puttend uit Homerus' *Ilias* verandert Buzzati de 32ste Giro in de strijd tussen de oude Hector en de jonge Achilles.

De sportieve rivaliteit is drie jaar eerder begonnen. Fausto Coppi, die op zijn goede dagen eenvoudig een paar kilometer harder reed dan de rest, wint de klassieker Milaan - San Remo na een solo van 147 kilometer en met een voorsprong van vijftien minuten op de Fransman Tessiere. Bartali arriveert nog eens tien minuten later als derde. Bartali is sprakeloos als

hij de uitslag hoort. Zijn heerschappij wankelt.

Gino Bartali is een man van het volk en een trouw dienaar van het katholicisme. Niet voor niets werd hij De Monnik genoemd. Zijn populariteit in Italië is zo groot dat premier De Gasperi in 1948 een persoonlijk beroep op hem doet tijdens de Tour de France. Een communistische revolutie dreigt en alleen een zege kan de gemoederen bedaren. Bartali maakt zijn achterstand van 22 minuten op gele truidrager Bobet goed, wint aldus de Tour en redt de democratie in zijn vaderland.

In de zwartwitversie van de geschiedenis behoort Fausto Coppi tot de tegenpartij. Hij is de rebel, een man die God noch gebod kent. Coppi spreekt openlijk zijn steun aan de communistische partij uit en weigert door de knieën te gaan bij een bezoek aan Lourdes.

Zijn succes dankt hij voor een groot deel aan de blinde masseur Cavanna, op wiens advies hij leeft als een asceet. Coppi experimenteert met trainingstechnieken en voedingprogramma's in een tijd dat sportbeoefening nog was gebaseerd op stevige bieftukken en hard werken.

In het naoorlogse Italië is wielrennen verreweg de populairste sport en het land heeft zich verdeeld in *Coppianen* en *Bartalienen*, een tweestrijd die overigens nog altijd met vuur gevoerd mag worden. Martin Ros was in zijn roomse jeugd een uitgesproken Bartalian, bekende zich in zijn opstandige jaren tot Coppi, maar is nu weer teruggekeerd in de moederschoot van het Bartalisme.

Ros weet al zeker dat hij de beide voorstellingen in Groningen aan zich voorbij zal laten gaan. 'Hollandse huilhoofden die Italianen gaan nadenken. Ze hebben werkelijk geen idee.' ■

Groningen, manifestaties rond start Giro in Groningen, met onder meer *Coppi & Bartali* door Growing Up in Public, Grand Theatre, Groningen, 30 april t/m 10 mei. **Zadelpijn door Theater te Water, Huize De Beurs, Groningen, 27 en 30 april. **De Giro** start 12 mei in Groningen.**

Een kopman, een held die moest eindigen als knecht

Van onze medewerker
MANNUS VAN DER LAAN

GRONINGEN - Paul Feld volgt als freelance sportjournalist al twintig jaar de Giro. Tegelijk is hij artistiek leider van de Utrechtse theatergroep Growing up in Public. Niet meer dan logisch dat hij over de wielklassieker een toneelstuk schreef. Uiteraard kon hij niet om de legendarische strijd tussen Fausto Coppi en Gino Bartali heen. Morgen beleeft het stuk zijn première in het Grand Theatre in Groningen.

Hij oogt bescheiden, maar kan een trotse glimlach niet onderdrukken als hij het boek 'De droom van de Giro' op tafel legt. Het is net gedrukt, vertelt Paul

Feld, zodat het in de winkel ligt als de wielklassieker op 9 mei in Groningen van start gaat. Hij heeft het geschreven met Ludo van Klooster. Het bevat een neerslag van twintig jaar ervaring als sportjournalist in de Giro. „Geen etappekoers is spannender, nergens zijn de sportieve drama's groter. De bergen zijn er steiler, de televisiehelikopters vliegen er lager en de rondemissen zijn er mooier“, zo lezen we op de achterflap.

Wielklassieker

Dit jaar zal Feld geen verslag maken van de Giro. Hij heeft het als regisseur te druk met zijn theaterstuk 'Coppi & Bartali, een wielklassieker'. Vanaf morgen wordt het negen

keer in het Grand Theatre in Groningen opgevoerd. Daarna is het te zien op zomerfestivals in het land.

Sportjournalist en theatermaker, twee beroepen die je zelden in één persoon verenigd ziet. Feld haalt er zijn schouders over op. Sport is altijd zijn hobby geweest. Met het schrijven van artikelen over sport heeft hij zijn studie op de theaterschool bekostigd. Zo is het begonnen. Maar zijn hoofdberoep is theatermaker. In die hoedanigheid pakt hij wel regelmatig een sportonderwerp bij de horens. Vorig jaar maakte hij 'Hengst', over de boksriva-

len Henry Cooper en Mohammed Ali, in 1997 'De kampioenenkweek', dat ging over doping, maar hij heeft ook al drie versies over Coppi en Bartali geënceneerd.

Grote emoties

„Sport is een gebied in het maatschappelijk leven dat zowel de deelnemers als het publiek tot grote emoties kan verleiden, zegt Feld. „Dat heeft het gemeen met theater. Een sport als wielrennen bestaat ook bij de gratie van verhalen. Als metafoor voor zaken die in de maatschappij spelen is het

waardevol. Dat stuk over doping weerspiegelt bijvoorbeeld een samenleving waarin niemand zonder medicijnen kan.”

Ook de strijd tussen Coppi en Bartali gaat over meer dan wielrennen. Je moet deze plaatsen tegen de achtergrond van de verloren Tweede Wereldoorlog en de fundamentalistische rooms-katholieke moraal die Italië destijds in de greep hield, vertelt Feld. „Coppi ging geen conflicten uit de weg. Vandaar dat rond zijn dood een geur hangt van maffiose afrekening. Dat hij met zijn vrouw sliep tijdens de Giro, druiste ook tegen alle codes in. Hij fietste door alle wetten van het wielrennen heen.”

Feld is vooral geïnteresseerd in de botsing van krachten.

„Coppi had als groot wielrenner de status van een held, maar hij was ook een gewone jongen. Maar gaandeweg kreeg hij een grote smoel, vertoonde hij arrogant gedrag tegenover de machten om hem heen, zodat deze zich tegen hem keerden. Hij is uiteindelijk in het zadel gestorven.”

Achilleshiel

Zijn achilleshiel in de voorstelling is dat hij te lang met wielrennen is doorgegaan. „Dat moest hij om het geld blijven doen. Maar als je niet meer kunt winnen, dan moet je je intomen. Hij is ooit begonnen als knecht van Bartali, het tragische is dat hij ook is geëindigd als ploeglid onder Bartali.”

Het leven van Coppi laat zich lezen als een Griekse tragedie. In de voorstelling, die slechts 65 minuten duurt, krijgt het publiek volgens Feld 'in razend

tempo' het leven van Coppi te zien. Hij wordt geïntroduceerd door God en de duivel, in de gedaante van twee oude vrouwen die eruit zien als heksen. „God en de duivel staan voor de strijd waar ook de wielersrijd voor staat. Als metafoor voor het leven. Zonder strijd geen mensheid.”

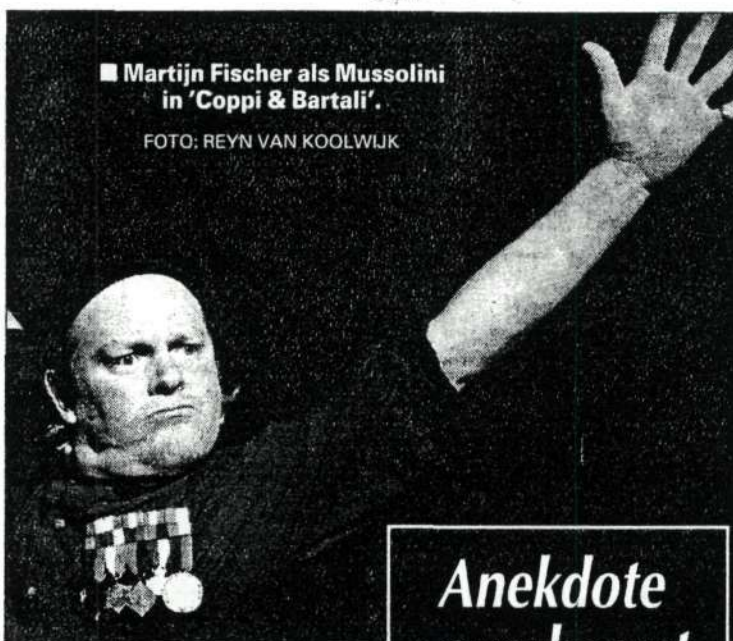
'Coppi & Bartali, een wielklassieker' wordt di 30 apr., wo 1 mei (19.00 en 21.00 uur), do 2 mei (18.00 uur) en ma 6 t/m vr 10 mei (19.00 en 21.00 uur) opgevoerd in het Grand Theatre, Groningen. Later te zien op De Parade en De Boulevard. Het boek 'De droom van de Giro' van Paul Feld & Ludo van Klooster verscheen bij Uitgeverij L.J. Veen, 192 blz. 15,85 euro

SPRINTEN DOOR EEN WIELERLEVEN

Soms passen alle puzzelstukjes in elkaar. Paul Feld, sportjournalist, wielrenfanaat en één van de kopmannen van de Utrechtse theaterfirma Growing up in Public, schreef ruim twaalf jaar geleden een toneelstuk over de Italiaanse wielervederleegende Fausto Coppi. Sindsdien zagen twee verschillende uitvoeringen daarvan het licht. De start van de beroemde Giro d'Italia op 11 mei in Groningen (voor de gelegenheid omgedoopt tot 'Gironingen') vormde de perfecte aanleiding voor een nieuwe – en voorlopig definitieve – versie van het stuk.

Fausto Coppi (1919-1960) deed de Italiaanse wielerswereld aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog naar adem happen. Als kersverse knecht van de eveneens legendarische Gino Bartali (1915-2000) passeerde hij zijn kopman in de eerste wedstrijd die hij in diens ploeg fietste en schreef daarmee de Giro d'Italia op z'n eigen naam. Dat legde de basis voor een levenslange vete tussen de twee mannen, die in meer-

■ Martijn Fischer als Mussolini
in 'Coppi & Bartali'.

FOTO: REYN VAN KOOLWIJK

Voorstelling: 'Coppi & Bartali'
door Growing up in Public;
tekst en regie: Paul Feld; **to-
neelbeeld:** Catharina Scholten;
licht: Bernd Wouthuysen; **spel:**
Olaf Malmberg, Martijn Fischer,
Marcel Faber, Stijn Westenend;
gezien: Grand Theatre, Groningen.

dere opzichten elkaars tegenpool waren.

In 'Coppi & Bartali' worden die verschillen uitgewerkt.

Anekdote overheerst in 'Coppi & Bartali'

Bartali (Martijn Fischer) is de joviale levensgenieter, goed katholiek, gezagsgetroouw met een knipoog, man van het volk, werkpaard. Coppi (Olaf Malmberg) is daarentegen een eenling die zich nauwelijks stoort aan de gevestigde moraal en er openlijk een maitresse op nahoudt (bekend geworden als 'La dama bianca'). Verder omarmt Coppi al wat zijn ster nog verder zou kunnen doen rijzen: naast uitgekende trainings- en aanvalsstrategieën ook zaken als doping en omkoping.

Lichtvoetig

Growing up in Public sprint in krap een uur door het leven van Coppi, waarbij vier acteurs twaalf verschillende rollen spelen, inclusief die van God en de duivel. Gekozen is voor een lichtvoetige aanpak: niet het drama, maar de anekdote overheerst. En dus achtervolgen Coppi en Bartali elkaar op minifietsjes over een draaiend plateau, maakt Mussolini in een voor hem klassieke pose zijn opwachting en schort La dama bianca (Marcel Faber) haar jurk nog wat hoger op, zodat er meer behaard been wordt getoond. Gecombineerd met een paar aardige wetenswaardigheden over de wielershelden die Italië nog altijd verdelen in Coppiënen en Bartaliënen, levert dat een amusante voorstelling op. Niets meer, niets minder.

Na de voorstellingen in Groningen zal 'Coppi & Bartali' deze zomer te zien zijn op het Festival a/d Werf, De Parade en Theaterfestival Boulevard.
Marco Weijers

Hilarisch uurtje met Coppi en Bartali

Door Peter van Strien

Gebeurtenis: **Toneeluitvoering**
'Coppi & Bartali' door Growing Up in Public. **Tekst en regie:** Paul Feld. **Met:** Marcel Faber, Martijn Fischer, Olaf Malmberg en Stijn Westenend. **Gezien:** dinsdag 30 april in het Grand Theatre, Groningen. **Publiek:** 70. **Herhaling:** vanavond 18.00 uur, 6 t/m 10 mei om 19.00 en 21.00 uur.

Hij kon niet leven zonder fiets, hij stierf aan malaria. Hij bedroog zijn vrouw. Was apatisch en lui. Deed maar wat en liet alles gebeuren. Fausto Coppi, de Italiaanse wielervederzende (1919-1960). Aanbeden maar nauwelijks betreurd. Fausto. De naam alleen al! Verkocht hij zijn ziel

aan de duivel? De Groningse start van de Giro d'Italia maakt een legende actueel.

Heeft dottore Enrico Locatelli hem uit jaloezie laten creperen? Die had toch zelf zijn vrouw Giulia in de armen van de pedaalridder gedreven? Wat waren de diepe drijfveren van de dokter? Zat zijn rivaal Gino Bartali in het complot? Wat was de rol van de Paus? Wat voelde Fausto voor Gino Bartali? En Gino voor Fausto?

De voorstelling van Growing Up in Public over de twee renners zet de vragen op een rij. Met een prettig gevoel voor drama en met een brede grijns. Sappig en suggestief schaart ze zich in het Coppi-

kamp. Met een Story- en Privégehalte om op te zuigen.

De voorstelling van Paul Feld speelt zich af op een draaischijf voor een fleurig minitoneeltje in een circus-tent. De draaischijf als 's levens onverbiddelijke strijdtoneel. In een hilarisch uurtje legt de auteur-regisseur feiten, fictie en geruchten op deze draaitafel. Niemand is van iets zeker in dit foute wereldje. De leugen regeert op alle fronten: de blinde masseur met zijn wonderspuit, de dokter met zijn dubieuze belangen, diens vrouw en haar hete hunkeringen, de vadsige hork Bartali met zijn zwarte verleden en zijn bizarre vroomheid, het is allemaal

ploeteren tegen ruimte en tijd.

Op onmogelijke minifietsjes zie je de acteurs dan ook tegen de draairichting in zwoegen. Ze manipuleren hun rollen met vette, soms iets subtielere knipogen, in een feest van gekke pruiken, jurken, vermommingsen en verwijfde stemmetjes. Harige mannenbenen in pumps. Dat werk dus. Het blijft leuk. In een prachtig slotbeeld zien we de dode Coppi in een uitgevloerde pose om zijn as draaien, gadegeslagen door zijn twee verbitterde weduwen, terwijl de snikkende Bartali als verweesde rivaal in het langzaam dovende licht rondjes om het lijk draait.

Coppi verdwaald in kermiskoers

THEATER

Coppi & Bartali door Growing Up In Public. Tekst en regie: Paul Feld. In: Grand Theatre, Groningen, 1 mei. Daar nog te zien t/m 10 mei. Tournee.

Als twee oude kinderen peddelen de twee mannen rond. Op fietsjes zo klein dat ze telkens met hun knieën tegen hun kin stoten. Ze zien eruit als koddige karikaturen van de beroemde wielrenners die ze spelen: Fausto Coppi en Gino Bartali.

Even rijden ze schouder aan schouder, dan neemt Bartali even-tjes een voorsprong, waarna Coppi op zijn piepkleine pedalen gaat staan en hem triomfantelijk voorbij schiet.

De twee renners waren aartsri-jalen. En tot op de dag van van-daag bestaen er in de wielerwe-reld twee kampen: de Coppianen en de Bartalianen. Fausto Coppi, de gevoelige, staat symbool voor het meer verfijnde moderne leven met een vrijere moraal en sterk individualisme.

Gino Bartali was een ouderwet-se katholiek en een persoonlijk favoriet van de Paus, maar hij nam het, op de keper beschouwd, ook niet zo heel nauw met de moraal.

Die kabouterfietsjes zijn een

voortreffelijke vondst van regis-seur en schrijver Paul Feld die vanwege de start van de Giro d'I-talia in Groningen zijn stuk over Fausto Coppi opnieuw uitbrengt in het theater onder de titel Coppi & Bartali.

De tekst is bewerkt en ingekort tot een klein uur. In deze nieuwe bezetting oogt het stuk alof het gisteren is geschreven. Het ver-haal is de moeite waard.

In korte scènes springen we door het dramatische leven van Coppi. Hij begon met wielrennen in de laatste jaren voor de oorlog en groeide al snel uit tot een top-

renner. Maar gaandeweg werd hij slachtoffer van de roem. Zijn hu-welijk liep stuk, hij kreeg een tur-bulente en veelbesproken verhou-ding met Giulia, de vrouw van zijn lijfarts (La Dama Bianca).

Doodziek werd Coppi op veer-tigjarige leeftijd opgenomen in een ziekenhuis waar diezelfde arts de supervisie had. Tijdens een wieler-koers in Afrika had Coppi malaria opgelopen. Uit wraak, aldus de versie van Feld, constateerde de arts *bronchitis, diende hem ver-keerde medicijnen toe*, waarna Fausto Coppi stierf.

Bartali heeft in zijn verdere le-ven, hij stierf een paar jaar gele-

den, nooit een mond opengedaan over de vete die hun hele leven tussen de twee renners bestond. Maar het was een publiek geheim dat hij een goed contact had met Mussolini, terwijl Coppi zijn sym-pathie voor het communisme niet onder stoelen of banken stak. Na-dat Coppi hem in zijn eerste Giro versloeg, bleef hun verhouding ge-tekend door argwaan en achter-docht. In al hun rivaliteit konden ze toch niet buiten elkaar. Een-zaam zien we Bartali tot slot rond-jes rijden. Vermoeid en afgeta-keld. Intussen ligt Coppi bedolven onder lijkkranen en bloemen.

Paul Feld regisseerde zijn stuk als een vaudeville-achtig specta-kel. De vier acteurs rennen op en af in telkens een andere outfit. Ze spelen afwisselend vrouwen en mannen, en in het kermisachtige ronde theater ontstaat er een ca-bareteske voorstelling.

Jammer genoeg is niet elk van de vier acteurs opgewassen tegen het hoge tempo en het lekker vette spel. Niettemin heeft de voorstel-ling alles in zich om op de komen-de zomerfestivals zoals de Parade en de Boulevard, een publieks-trekker te worden.

Marian Buijs

Uit
**FESTIVAL
A/D
WERF**

Regisseur Paul Feld gefascineerd door de Giro d'Italia en wielerveden Bartali en Coppi

'Zonder strijd geen mensheid'

Mannus van der Laan

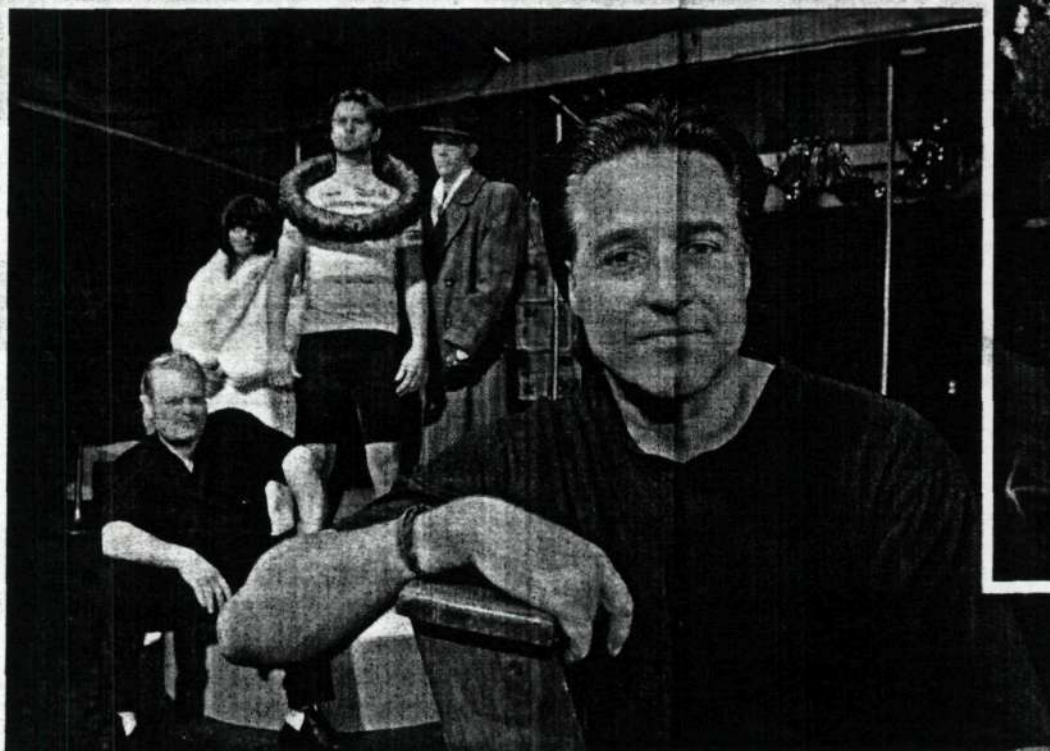
Paul Feld volgt als freelance sportjournalist al twintig jaar de Giro. Tegelijk is hij artistiek leider van de Utrechtse theaterfirma Growing Up in Public. Niet meer dan logisch dat hij over de wielersklassieker een toneelstuk schreef. Uiteraard kon hij niet om de legendarische strijd tussen Fausto Coppi en Gino Bartali heen.

Hij oogt bescheiden, maar kan een trotse glimlach niet onderdrukken als hij het boek De Droom Van De Giro op tafel legt. Hij heeft het boekwerk geschreven met Ludo van Klooster. Het bevat een neerslag van twintig jaar ervaring als sportjournalist in de Giro. 'Geen etapkeoers is spannender, nergens zijn de sportieve drama's groter. De bergen zijn er steiler, de televisiehelikopters vliegen er lager en de rondemissen zijn er mooier', zo lezen we op de achterflap.

Dit jaar zal Paul Feld geen verslag maken van de Giro, zoals hij in het verleden ontelbare keren heeft gedaan voor NRC, de Volkskrant, Nieuwsblad van het Noorden, Het Parool, Sport International en andere bladen. Hij heeft het als regisseur te druk met zijn theaterstuk 'Coppi & Bartali. Een Wielersklassieker'. Sportjournalist en theatermaker, twee beroepen die je zelden in één persoon verenigd ziet. Paul Feld haalt er zijn schouders over op. Sport is altijd zijn hobby geweest. Met het schrijven van artikelen over sport heeft hij zijn studie op de theaterschool bekostigd. Zo is het begonnen. Maar zijn hoofdberoep is theatermaker. In die hoedanigheid pakt hij wel regelmatig een sportonderwerp bij de horens. Vorig jaar maakte hij Hengst, over de boksrivalen Henry Cooper en Mohammed Ali, in 1997 De Kampioenenkweek, dat ging over doping, maar hij heeft ook al drie versies over Coppi en Bartali geënceneerd.

'Sport is een gebied in het maatschappelijk leven dat zowel de deelnemers als het publiek tot grote emoties kan verleiden', zegt Feld. 'Dat heeft het gemeen met theater. Een sport als wielrennen bestaat ook bij de gratie van verhalen. Als metafoor voor zaken die in de maatschappij spelen is het heel waardevol. Dat stuk over doping weerspiegelt bijvoorbeeld een samenleving waarin niemand zonder medicamenten kan.'

Ook de strijd tussen Coppi en Bartali gaat over meer dan wielrennen. Je moet deze plaatsen

Regisseur/sportjournalist Paul Feld van Growing Up in Public: „Dat Fausto Coppi met zijn vrouw slep tijdens de Giro druiste ook tegen alle codes in.“ (Foto GPD)

tegen de achtergrond van de verloren Tweede Wereldoorlog en de fundamentalistische katholieke moraal die Italië destijds in de greep hield, vertelt Feld. 'Coppi ging geen conflicten uit de weg. Vandaar dat rond zijn dood een geur hangt van maffiose afrekening. Dat hij met zijn vrouw sliep tijdens de Giro druiste ook tegen alle codes in. Hij fietste door alle wetten van het wielrennen heen.'

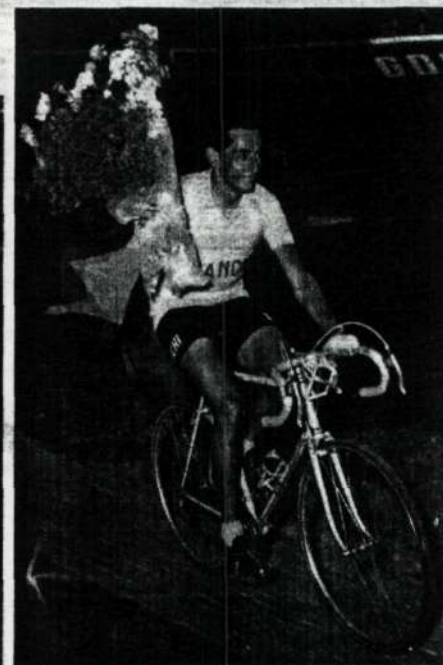
Paul Feld is vooral geïnteresseerd in de botsing

van krachten. 'Coppi had als groot wielrenner de status van een held, maar hij was ook een gewone jongen. Gaandeweg kreeg hij een grote smoel, vertoonde hij arrogant gedrag tegenover de machten om hem heen, zodat deze zich tegen hem keerden. Hij is uiteindelijk in het zadel gestorven. Zijn achilleshiel in mijn voorstelling is dat hij te lang met wielrennen is doorgedaan. Dat moest hij om het geld blijven doen. Maar als je niet meer kunt winnen,

dan moet je je intomen. Hij is ooit begonnen als knecht van Bartali, het tragische is dat hij ook is geëindigd als ploeglid onder Bartali.' Het leven van Coppi laat zich lezen als een Griekse tragedie. In de voorstelling, die slechts 65 minuten duurt, krijgt het publiek volgens Paul Feld 'in razend tempo' het leven van Coppi te zien. Hij wordt geïntroduceerd door God en de duivel, in de gedaante van twee oude vrouwjes die eruit zien als heksen. 'God en

de duivel staan voor de strijd waar ook de wielersrijd voor staat. Als metafoor voor het leven. Zonder strijd geen mensheid.'

Festival a/d Wurf: Tent Lucas Bolwerk Utrecht, do 16 en vr 17 mei 20.30 uur; za 18 en zo 19 mei 17.00 en 20.30 uur; di 21 t/m vr 24 mei 20.30 uur en za 25 mei 17.00 en 20.30 uur. Het boek De Droom Van De Giro van Paul Feld & Ludo van Klooster verscheen bij Uitgeverij L.J. Veen, 192 blz. 15,85 euro

Fausto Coppi. „Hij fietste door alle wetten van het wielrennen heen.“ (Foto AP)

Coppi & Bartali beroeren niet

Door Max Smith

Utrecht

Verraad en strijd zijn inherent aan het bestaan. Met de godsdienst als eventueel afveegdoekje voor een bezoedeld geweten. Deze opvattingen zijn te onderkennen in het door Paul Feld geschreven 'Coppi & Bartali'. Het stuk is ook door hem geregisseerd bij de Utrechtse theaterfirma Growing Up in Public.

De titel heeft betrekking op twee legendarische Italiaanse wielrenners, die elkaars grootste rivalen waren. Als sportjournalist deed Paul Feld ettelijke malen verslag van de befaamde wielronde Giro d'Italia. Fausto Coppi (1919-1960), 'de grootste wielrenner aller tijden', heeft blijkbaar ook op hem een dusdanige indruk gemaakt, dat hij inmiddels drie theaterversies aan deze wielrenner heeft gewijd.

Het leven van Coppi is zonder meer een dankbaar onderwerp voor theater. Coppi conformeerde zich niet en weigerde zich te onderwerpen aan de indertijd met name in Italië almachtige katholieke leer en aan de paus. Zijn enerverende buitenechtelijke verhouding met de getrouwde Giulia Locatelli was fel omstreken. Reeds op 40-jarige leeftijd overleed hij aan de malaria, al wordt er gefluisterd dat hij vergiftigd is.

Tegenover de wat meer gecultiveerde Fausto Coppi plaatst Paul Feld in dit stuk de rauwere en

wielergiganten op kleuterfietsjes komisch hun rondjes rijden. Ze zijn daarbij als stoute jongetjes, die elkaar vol bravoure de loef proberen af te steken.

In een vogelvlucht van dik een uur worden markante gebeurtenissen uit het leven van Coppi aangestipt. In tal van dubbelrollen worden de diverse sleutelfiguren kortstondig ten tonele gevoerd. Ook de vrouwenrollen worden door de uitsluitend mannelijke spelers uitgebeeld. Om het Italiaanse temperament na te bootsen praten ze hard en met veel hartstocht.

Omdat het allemaal én leuk én vlot én luchtig en een tikkeltje ironisch moet overkomen, maken Olaf Malmberg, Martijn Fischer, Marcel Faber en Stijn Westenend van hun rollen meer typeringen dan echte personages van vlees en bloed. Ze zijn letterlijk aan het toneelspelen, waarbij alle vier hun uiterste best doen om daarin heel kundig te zijn. Het resultaat is verpozend, maar het roept ontroering noch beroering op.

Festival a/d Werf: 'Coppi & Bartali'. Tekst en regie: Paul Feld. Growing Up in Public. Tent Lucas Bolwerk Utrecht, za 18 en zo 19 mei 17.00 en 20.30 uur; di 21 t/m vr 24 mei 20.30 uur; za 25 mei 17.00 en 20.30 uur.

meer volkse Gino Bartali, die openlijk met het katholicisme dweept zonder er zich al te ge-

wetensvol naar te gedragen. Om aan te geven dat de wielersport één groot spektakel is, speelt de

voorstelling zich af in een kermisachtige sfeer. In het midden is er een draaitoneel waarop de twee

'De verliefdheid voor Fausto Coppi overviel haar'

Het Groningse gezelschap Theater te Water stond op de planken met een stuk over de Italiaanse wielervedette Fausto Coppi. Speciaal voor de Giro d'Italia haalde stichting Gironingen ook de Utrechtse theaterversie van zijn levensverhaal naar de stad.

Petra Else Jekel

Op de vijfde dag schiep god de vogels en de fietsen, op de zesde Gino Bartali en de zevende Fausto Coppi. Hiermee opent theatermaker Paul Feld, artistiek leider van het Utrechtse theatergezelschap Growing up in Public, zijn stuk over de grootste Italiaanse wielergigant uit de geschiedenis en zijn rivaal. Het zet meteen een sfeer neer van de glimlach, die later nog vele malen zal overgaan in de schaterlach. De renners zitten elkaar op de hielen op piepkleine minifietsjes op een rond podium dat bedekt is met binnenbandrubber en Mussolini spreekt Bartali toe met de naam Broccoli onder een overdreven aanzwellende muziek à la 'We are the champions'. Maar het meest hilarisch zijn toch

wel de vrouwenrollen die allemaal door mannelijk acteurs worden gespeeld: Coppi's moeder, zijn echtgenote en vooral 'La Dame Bianca', zijn maîtresse. De Witte Dame wordt neergezet als een nietsontziende verleidster. En de neiging om dat voor historisch aan te nemen is groot.

Grytha Visser ziet dat toch anders. Zij speelt de moeder van Coppi in een stuk van het Groningse Theater te Water over de Italiaanse wielergigant. "De Witte Vrouw wordt nogal neergezet als iemand die het nergens moeilijk heeft met haar keuze om een relatie met de getrouwde Coppi aan te gaan. Terwijl ik persoonlijk denk dat zij een serieuze en passievolle vrouw was. De verliefdheid voor

de wielerkampioen heeft haar overvallen en zij heeft er alles voor gegeven. Daarin vind ik haar integer." Het is waar dat de liefde niet makkelijk moet zijn geweest. Toen de relatie in de pers aan het licht kwam belandden beide geliefden er zelfs voor in de gevangenis. "Heel Italië is daar over heen gevallen. Coppi is verguisd. Pas na zijn dood in 1960 werd zijn imago weer wat positiever."

Op dit moment is Fausto Coppi zelfs zo geliefd dat er een ware hausse in de theaterwereld is met stukken over hem. Stichting Gironingen haalde speciaal voor de Giro d'Italia de Utrechtse versie van zijn levensverhaal naar de stad. "Toch gek dat ze voorbij zijn gegaan aan een Gronings gezelschap dat al een stuk over Coppi had", vindt Visser. Toch denkt zij niet dat de stukken elkaar echt zullen beconcurreren. Op de avond dat Growing up in Public zijn première had, speelde van Theater te Water al de laatste voorstelling.

'Coppi & Bartali' van Growing up in Public is nog te zien in het Grand Theater op 2 en 6 t/m 10 mei.

Plaquette van Fausto Coppi en zijn broer